

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.—, mesečno K 1'70.— Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškaška ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Naročnikom plačati se ne sprejemajo, rokopi se ne vračajo. Za oglaševanje se plača: petil vrsta 15 v., četrtnica, poslane in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Srbija pred novim razdobjem.

Po dveh zmagovitih vojnah gleda Srbija lahko mirno v bodočnost. Postala je močna in uvaževana, ker je zmagala in — spoštovana, ker je v obeh vojnah pokazala, da je kulturna evropska država, ki vojne ni vodila na način, kakor so se vojne vodile pred stoletji, njena armada je bila hrabra v boju in plemenita nasproti premaganemu sovražniku. Turki so pohvalno govorili, da srbsko vojaštvo, ni delalo nobenega nasilja in tudi Bolgari, ki so malo preveč divjali okoli Knjaževca in bi se sedaj radi opravičili in zvalili vsa svoja dejanja na nasprotnike, govorijo sedaj sicer o grških nasilstvih, o Srbih pa rajše molčijo, ker dobro vedo, da jim nikdo ne bi verjel, ako bi očitali Srbom kaka nasilstva, ko je srbska plemenitost splošno znana.

Srbija je res lahko ponosna na svoje uspehe na bojnem polju, lahko je ponosna na svojo hrabro armado, ravnotako je pa lahko ponosna tudi na način vojskovanja svoje armade. Ta moralni kapital, ki si ga je Srbija pridobila s tem, da njena armada ni vračala niti Turkom niti Bolgarom milo za drago; da ni ubijala mirnih ljudi; da je za sovražne ranjence ravnotako skrbel kot za svoje; da ni požigala in ropala in da vojaki niso onečaščali žen in deklet — ves ta moralni kapital je toliko vreden kot sijane zmage pri Kumanovem, Bitolju, ob Bregalnici itd.

Srbijo so njeni sovražniki razupili kot edini element nerada na Balkanu in Srbe kot divjake, ki bi se jih moralo spraviti s sveta, ali jim pa vsaj odvzeti državno neodvisnost. Dunajsko časopisje je stalno klevetalo in blatilo Srbijo in doseglo je to, da se je v Evropi resnično z nekakim nezaupanjem gledalo na ta narod, ki je sedaj tako sijajno demontiral vse te laži in zamašil umazana usta obrekljivih nemških žurnalistov.

Veliko je pridobila Srbija z dvema zmagovitima vojnama, ki sta pokazali tudi veliko gospodarsko moč njeno. Medtem, ko so Bolgari že zdavnaj začeli plačevati vse samo v nakazilih, so se plačevali v Srbiji ves čas še tako visoki računi v gotovem denarju in še sedaj razpolaga srbska vlada s približno 60 milijoni zlatih.

Naravnost sijajno je Srbija prešla veliko in težko skušnjo dveh vojn. Pokazala je, da je močna vojaško in gospodarsko, pokazala je svojo veliko finančno in moralno moč in sedaj začne lahko mirno in solidno delati na tem, da zaceli rane, ki sta ji jih zadali dve vojni, da gospodarsko in kulturno dvigne velika in bogata nova ozemlja, ki so bila pod Turčijo zanemarjena in da ojači

svojo armado, ki ima izvršiti še velike in težke naloge.

Srbija se dobro zaveda, da se nahaja pred novim razdobjem in zato je že začela — medtem ko v Sofiji kričijo in žugajo z revanžo — ustanovljati v novooslobojenih krajih kmetijske zadruge, delati ceste in že je ustanovila pet novih divizij, kar pomeni, da bo Srbija v par letih lahko postavila na bojno polje okoli pol milijona bojevnikov! Ni mala reč pol milijona bojevnikov in še k temu — Srbovi! Vsakdo si bo moral trikrat premisliti, predno bi poskušal Srbijo napasti!

Ozemlje, ki ga je Srbija dobila v dveh vojnah, je zelo rodovitno in nekatere doline (Kosovo, Pelagonija, Povardarje in dr.) so enaka bogati Mačvi, Šumadiji in dolini reke Morave. In vendar je do sedaj v teh krasnih krajih vladala revščina in pomanjkanje, ker od zemlje so imeli koristi samo begi in age. Pod srbsko upravo nastane v teh krajih prav kmalu tako blagostanje, kot v dosedanjih Srbiji, ker Srb je priden, delaven in ne pozna pijančevanja. Še večje postane to blagostanje, ker Srbija ne bo več zaprta od celega sveta in njen gospodarski razvoj ne bo odvisen od dunajske milosti, ker bosta stala Srbiji neomejeno na razpolago dva velika pristanišča: Solun in Drač, preko katerih bo Srbija izvažala svoje poljedelske pridelke in svojo živino na velika evropska tržišča in denar bo prihajal v državo iz cele Evrope, blagostanje bo narasčalo in večala se bo moč Srbije.

Nove železnice se bodo gradile po Srbiji na vse strani in sicer v starih njenih mejah, še bolj pa v novih krajih, ker trebalo bo zvezati po železnici s središčem države Bitolj, Dibar, Prizren in razna druga bogata mesta. Skopje, ki je bilo pod turško vladavo zelo zanemarjeno, postane veliko gospodarsko središče, križišče železnic in cest. Albanija pride prej ali slej popolnoma pod srbski vpliv, ker drugače se ne bo mogla gospodarsko razvijati in železnica, ki bo tekla od srbske meje preko Albanije v Drač, bo obenem nositeljica srbskega vpliva, srbske kulture in srbskega jezika v Albaniji.

Lepa bodočnost se obeta Srbiji, veselo lahko gleda v novo razdobje svojega razvoja, v razdobje intenzivnega in smotrnega dela na vseh poljih narodnega, gospodarskega in državnega življenja.

Resolucije

sprejete na zborovanju nar. strok. organizacij v nedeljo 17. julija 1913.

Kmetijsko vprašanje.

14. Potrebno smatramo zlasti strokovno organizacijo za slovenski kmetijski stan, ki ga ob današnjem položaju slovenskega naroda šteje-

mo za enega najvažnejših narodnih in gospodarskih elementov.

15. V svrhu pospeševanja razvoja domačega kmetijstva do viška popolnosti zahtevamo ustanovitev specialnih kmetijskih šol, kmetijskih nadaljevalnih šol z gospodinjstvi, sploh ustanov, ki je mogoče z njimi dvigniti strokovno kmetijsko izobrazbo.

16. V svrhu razvoja poljedelske industrije in racionalne uporabe kmetijskih produktov z ugodnostmi velikega kapitala in veleproizvodstva je kar najzadnje zgraditi kmetijsko združništvo. To zlasti v pospeševanju živinoreje, v svrhu posredovanja ob prodaji kmetijskih pridelkov in izdelkov ter ob nakupu kmetijskih potrebščin, v svrhu omogočenja uporabe dragocenih strojev, v svrhu melioracije (izboljšanja) planskih pašnikov in močvirskih tal ter regulacije hudournikov, potokov in rek.

17. Zakonitim potom je uveljaviti obvezno zavarovanje za vse katerimkoli ujamam (elementarnim škodam), kužnim boleznim in drugim nezgodam podvrženo kmetijsko imovino (poslopja, pridelki, izdelki, živina itd.), kakor tudi kmetijskih delavcev in poslov za slučaj, da osiromašijo in postanejo vsled bolezni in drugih telesnih nezgod za delo nesposobni in za starost.

18. Zakonitim potom je ustanoviti nedeljivost kmetijskih posestev ter v tem pogledu urediti dedno pravo.

19. Enako je zakonitim potom urediti hipotekarni in osebni kredit v tej smeri, da je hipotekarni kredit dopusten le do gotove meje, da bodi ta kredit proti nizkemu obrestovanju neodpovedljiv ter vračljiv v malih obrokih; v osebni kreditu je izključiti menico, eksekucijo za osebni kredit na kmetijska posestva pa napraviti nedopustno.

Stajersko.

Nemško zborovanje. V nedeljo

17. t. m. so priredili v Rottenmannu nemško krščansko socialci pl. Panza in Neunteufelna velik shod. Med zborovanjem, ki je trajalo več kot 5 ur, je prišlo ponovno med krščansko socialci in socialnimi demokrati do burnih scen. Poslednji so se namreč na vse kriplje trudili, da bi shod razbili, kar pa se jim ni posrečilo, ker je bila na strani posl. Panza in Neunteufelna agitacija nič manjša, kot na strani socialnih demokratov. V splošnem so se obravnavala gospodarska vprašanja in so socialni demokrati, če smemo nemškim graškim listom povsem verjeti, hudo pogoreli, zlasti še, ker za se niso imeli dovolj vsestransko izurjenih in k vprašanju naobrazženih govornikov. Graška poročila celo trdijo, da so doživeli socialni demokrati po-

Priprave za katoliki shod.

Fabriciranje zaupnic.

poln moralničen poraz, da, koncep Neunteufelovega govora, je bila vsa zbrana masa zanj. Vendar vse to je nam bolj sekundarnega pomena. Zanimivo za nas pa je, da se je v tem nemškem shodu zahtevalo, kot pred tedni v Murau, razpust štajerskega deželnega zbora. Zlasti se je tokrat potegoval za razpustitev deželnega zbora, dež. poslan. Schwab, ki je tudi mnogo razpravljal o deželnih finančah. Splošno pozornost pač zahteva okolnost, da so mu pri tem vsem živahno, da celo burno pritjevali vsi zborovalci. Ko smo zadnjič priobčili članek »Pijeve Korespondence«, smo računali tudi z okolnostjo, da večina nemških kršč. soc. istotako ni za razpustitev, kot se je branijo drugi in kot bi prišla zlasti neprilichno našim klerikalcem, ko jim bi pomenila pač končno tudi politični poraz. Vsa znamenja pa kažejo, da agitacija za razpust našega deželnega zbora rase od dne do dne in da je pridobila celo med dosedanjimi nasprotniki kolikor toliko hvaležnih tal. Faktum je, da je danes že celo par nasprotnikov pl. Panza in Neunteufelna med nem. kršč. socialci istotako za razpustitev. Plem. Panz. Neunteufel, obeh teh prvotni nasprotniki in nadalje Wastian, Einspinner ter teh dveh privrsek, pa

so na vsak način že precej številna moč in če bodo nadaljevali svojo taktiko tako, kot so jo sedaj pričeli, bi se ne bilo končno čuditi, če bi po kratkih pogajanjih za delazmožnost, končno vendarle — za slučaj neuspehov — prišlo kratkoma do razpusta. Seveda igra tu važnejšo vlogo vprašanje moči med nemškimi poslanci samimi, ki se danes skoro v vsaki stranki dele — v stranko Najsi potem obdrže naši poslanci. Klerikalni, svoje strankarsko posestno stanje, ali pa ne: slaba, še mnogo slabša jim bo potem, kajti izhod bo le eden: vztrajati naprej, ali pa — kapitulirati. To pa ne bo pomenil le strankarski, marveč tudi narodni poraz. Če pa bi ostali klerikalci dosledno pri dosedanjih svojih taktiki, pa bi prišlo nedvomno do komisarijata tudi pri nas. Seveda, so to do danes samo možnosti, a dobro je, če se jih včasih spomnimo. Mislimo pa, da bo že v kratkem padla odločitev vsaj v toliko, da si bomo lažje predočili natančnejšo sliko.

Zakaj molče? Naši slovenski klerikalni deželnozbornski poslanci še do danes niso smatrali potrebno obrazložiti svojega stališča napram deželnemu zboru. V vseh političnih krogih se zaman vprašuje, čemu vse to in najrazličnejša mnenja so na

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

»Amen,« je zamrmral stari režiser ter naklonil glavo, na kateri so dobivali plavi lasje tako bele, srebrne korenine. Kdo pa je tudi utegnil misliti na česarja v teh strašnih dneh?

»Pa o vsem tem zdaj sploh ne smeja več govoriti,« je povzel naglo. »Vaša rodbina itak nista bila več ona dva...«

»Moja rodbina ste bili vi, vi edini,« je vzkliknila z vzhieno hvaležnostjo. »Ali mislite, da bom kdaj pozabila?«

»Saj veste,« je dejal on v sladkem genotju, »da niste sami, marveč da imate prijatelja... očetovskega prijatelja...«

»In to prijateljstvo vam vračam, gospod Florestan. Vračam vam ga z vsemi silami svojega srca.«

Ah, kolika radost mu je bilo poslušati take besede!

In v tej radosti svoje duše je rekel:

»Potem pač dovolite temu starem prijatelju... željo... ne, prošnjo...«

»Karkoli porečete.«

»Ne recite mi več gospod Florestan to mi de tako težko...«

»Oh! Pa zakaj neki?«

»To mi brani, da si ne morem domišljati, da sem nekakšen vajin sorodnik, star striček ali očka... In zares, počemu ne bi bil očka Florestan? Očka Florestan za malo in za vas?... Ah, Marta, to bi me stotilo tako srečnega!...«

»Pa naj bo,« se je nasmehnila ona, »velja, očka Florestan...«

»Poslušajte me torej, draga marta... Selili se bomo.«

»A to vas bo stalo mnogo denarja.«

»Nič več in niti toliko ne kakor tu. In namesto četrtega nadstropja pod streho dobimo majhno stanovanje v pritličju, s koščkom vrta, čisto na solncu, naravnost proti jugu. In potem...«

»Potem?«

»Potem jo odkurim tja dol, v vaše kraje, zaradi male, saj veste.«

Odkušljaj je in nadaljeval:

»Treba mi bo dati papir, nekakšno pooblastilo, da mi izročite uradne listine, ki so vaša last, ali bolje, last vaše male, in kj vam jih imam prinesiti.«

»Karkoli boste hoteli.«

»Prusi so sicer še vedno v tistem kraju...«

»Ah, moj Bog, to je resnica!«

»No, prava reč! Z dobrim potnim listom... in jaz, ki ne izgledam kakor kak vagabund...«

»Kje naj vas človek ima za kaj takšnega!«

»Vem, da nisem podoben temu, toda so tudi lopovi, ki imajo lica poštenih ljudi. S potnim listom se bom mogel vsaj izkazati Prusom, ako jim pride na um, da zahtevajo moje papirje. Sicer pa,« je dejal in izbočil prsi, »odgovarjal sem že na drugih, strašnejših izpraševanjih. Ah, Marta, kdaj nama izgine iz spomina tista prigoda pred dvema mesecema in se bova spominjala samo še imena najinega rešitelja!«

»Grofa d' Ormoá.«

»Kakšen mož je to!... In še ves mlad, Marta.«

»Da...«

»Komaj trideset let.«

»In že polkovnik.«

»Ah, na vojni... Da, da vidite, samo na vojni rastejo mladi generali!... Napoleon je bil general z dvajsetimi leti!... Ah, Marta — da sem jaz postal vojak, zdi se mi, tudi jaz bi se naglo povzpental višje.«

Zavzdihnil je.

»V umetnosti, posebno pa pri gledišču in operi, pa človek ne napreduje — tam nazaduje... A kaj bi to! Glejmo, da pripravimo kosilo. Čas je. Iti hočem na Monmartre, preden se zmači. Imam namreč svoje misli, saj vam pravim, in če kolibica še ni oddana...«

Kolibica res še ni bila oddana.

Stala je v Kljankurtski ulici, nedaleč od Mažentskega bulvarja.

Omibusu so bili vsak trenotek na razpolago. Na dnu ogromnega dvorišča je stala majhna hišica, ki je morala služiti svoje dni v stanovanje kakemu delavskemu nadzorniku. V pritličju sta bili dve sobi in majhna kuhinja, zgoraj, pod ostro streho, pa še prijazna čimnata. Prostor kroginkrog je bil ograjen s plotom in podoben nekakšnemu vrtičku. In zvečer so se zapirala hišna vrata nad tem vrtičkom, nad dvoriščem in nad hišico; človek je mogel zaspati brez strahu.

Drugi dan je Florestan privedel Marto. Kajpak, da ji je ugajalo tukaj!...

Sijalo je toplo solnce poznega maja, zrak je bil poln luči in žarenja. Mala hišica se je kopala v svetlobi.

Na tem, kar so imenovali vrt, je rastle par rožnih grmov, bršljin in divja trta...

Rože so bile v cvetju.

Florestan je utrgal eno izmed njih, malce bolno, malce bledično — pravcato pariško rožo — ki pa je izpuhtevala fin, prelesten duh.

»Evo vam sestrice,« je dejal in jo ponudil Marti s pravo teatralno eleganco.

»Hvala. Kako krasna je...«

»Pa hišica?«

»Ah, preljubka!« je dejala z občudovanjem.

»In vodnjak je tudi tu, draga moja.«

»S koritcem za pranje!«

»In tamle je uta, kjer bi lahko redili kunce. Kakor na deželi. Prav kakor na deželi!«

Mlada žena se je nasmehnila temu vzkliku, Ona, deželanka, od mladega vajena tekanja po Troafontenskem gozdu, je čutila živo radost nad to mestno hišico s par šopki zelenja. Toda vse to jo je spominjalo kaj malo na stoletne šume, kjer trepeče veter v listih, kadar pada solnce za obzorje.

Toda kaj za to! Mala Gilberta se bo čutila vzlic temu kakor na deželi; prijal ji bo zdravilni zrak na tem vrtičku, od koder se vidijo skozi vrzel med dvema hišama daljne strehe pariške... daleč, daleč tja do drugega obzorja...

Florestan se je pogodil.

Osemindeset ur nato sta bili Marta in Gilberta nastanjeni v tem prijaznem zatišju.

Odslej je mislil Florestan samo še na svoje potovanje.

Šel je in si vzel potni list v Sen-Dizje in sosednje kraje.

In ko je imel potni list v žepu in je bilo življenje njegove družice zagotovljeno za čas njegove odsotnosti, Marta pa še posebej priporočena vratarici, ki si jo je Florestan pridobil s tem, da ji je obljubil obilico prostih vstopnic, je režiser nekega jutra nežno obiel »svoja otroka,« rekoč lina:

dnevem red. Splošno pa se sodi, da si klerikalci ne upajo z jasni besedami na dan, ker se boje vsake besede, ki bi jih za bodoče vezala. Na prilično vprašanje, kakšno stališče bi zavzeli, če bi prišlo do razpusta, se je enostavno odgovorilo: »Mi ne zgubimo ničesar!« To se lahko tolmači glede na politično pozicijo v deželnem zboru kot so si jo ustvarili z obstrukcijo, tolnači pa se tudi lahko na ta način, da so si klerikalni poslanci svojih mandatov docela svesti. Ob neki drugi priliki se je enega njih vprašalo, bi po event. novi izvolitvi in sklicanju deželnega zbora brez nadaljnjega posledno vztrajali pri svojem in odgovorilo se je »da ni izključeno«. Temu nasproti si vsakdo lahko za prvo sam ustvari sodbo, ozir., si to lahko vsakdo sam tolmači, kakor mu ljubo in drago. Eno je gotovo, da z ogrinjajem v molčečnosti, kot je to pri njih danes v navadi, človek ne more verjeti v odkritosrčnost klerikalne politike. Tudi tu treba paziti na malenkosti, kajti pride lahko do razočaranja, na katere so sicer pripravljene vsak dan, ki nam pa ne smejo pripraviti v odločilnem trenutku ob ravnavesje.

Krepka zavrtnitev kateheta Almerju iz Velikoveca na Koroškem, ki je dne 15. t. m. govoril na pobjezkem večeru »Schulvereina«, naj bi bil uvodnik v »Straža« z dne 18. t. m. Uvodnik smo prečitali od kraja do konca, ampak o oni zagroženi »krepki zavrtnitvi« nismo nikjer našli sledu. Ali naj morda tiči v tem, da imenuje »Straža« Almerja indirektno lažnivca, ker je bila res laž njegova trditve, da so naši slovenski duhovniki agitirali za Nikito in Petra. Ali naj bo morda to, da piše »Straža«, da je netaktno, v tuji škofiji zabavljati čez tuje cerkvene dostojanstvenike, krepka zavrtnitev. Ali pa morda ono z vso mlobo sestavljeno predbacivanje, oziroma rahlo očitanje na krškega škofa dr. Kaltnerja, da samovoljno germanizira faro in importira nemške, slovenske popolnoma nezmožne dušne pastirje, krepko zavrtnetje? Gospoda, gospoda, da vam ni in ni za narod, vemo dobro. Da pa ne najdete niti toliko stanovskega ponosa, da bi temu osebnemu hujskaču enkrat za vselej kategorično prepovedali strašiti pod duhovniško firmo po naši domovini, to ni žalostno, pač pa — skrajno sramotno...!

Hoch Hohenzollern! »Marburgerca« in zagrizeno mariborsko nemštvo agitirata in hujskata, naj se k otvoritvi novega mostu okrasijo hiše samo z vsenemškimi barvami — frankfurtaricami. Cesarjskih in štajerskih zastav ti velik »patriot«, ki skušajo tudi ob tej priliki nas denuncirati, ne marajo. Frankfurterice so znak vsenemštva, vsenemštvo je istočasno s hohenzollernstvom, hohenzollernstvo je pa dedni sovražnik Habsburžanov. Pozdravljati habsburškega princa z barvami pruskega vsenemštva, je tedaj skrajno netaktno in neokusno, da ne rečemo grobo izzivanje. Preprečiti tega pa nam ni mogoče ravno tako kot ni naša naloga preiskovati, kako se bo c. kr. namestnik, ki je odgovoren za sprejem cesarjevega odposlanca počutil v senci frankfurterice. Naš pl. Weiss se bo gotovo dobro...!

Glavar pl. Weiss in Slovenci. »Marb. Zig.«, katero inspirira naš glavar pl. Weiss, piše z ozirom na naš poziv, naj se Slovenci polnoštevilno udeležijo otvoritve dravskega mostu tako-le: »In den slowenisch. Blättern werden jetzt in jeder Nummer die krampfhaftesten Versuche

gemacht, jene ländlichen Kreise, welche ihnen zugänglich sind, anlässlich der Marburger Brückeneröffnung zu slowenischen nationalen Aufzügen usw. zu verleiten. Man könnte freilich sagen: Was geht denn die Marburger Brückeneröffnung die professionellen südslawischen Heizer an? Da geben sie heuchlerisch die Antwort: Um dem Erzherzog zu huldigen! O diese Schächer!« Ker smo tedaj pozvali slovensko ljudstvo, naj stori svojo dolžnost in se pride pokloniti zastopniku svivolasega vladarja, se nas hoče v Weissovem leib-žurnalu zopet denuncirati ter se nas psuje s hinavci in »Schächerji«. Res, kar si že dovoljujejo naši nasprotniki pod varstvom političnih oblasti, je naravnost nečuvno. Ob koncu zgorajšnje notice se pa nam grozi tako-le: »Willkommen ist hier zu der Feier natürlich jedermann, wenn er sich entsprechend benimmt aber gegen professionelle Heizer, welche der Stadt einen »falschen« Stempel aufdrücken wollen, würde natürlich vollkommen entsprechend vorgegangen werden...« Povemo na Weissu in tudi »Marburgerici«, da se njihovih groženj ni bo bojimo in bomo storili mi, kar se nam zdi prav, da damo duška svoji narodni zavesti. Od vsenemških hlapcev si ne damo ničesar predpisovati.

Potres. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom nam poročajo. V nedeljo popoldne ob 12ih 35 minut, ali 5 minut po pol 1. uri se je tu v trgu slišal in čutil močan potresni sunek, ki je trajal okoli 5 sekund. Pred in po sunku se je slišalo globoko in votlo bobnenje kakor po močnem gromu; šipe po oknih so se stresle in zažvenketale. V spodnjih vezah, kuhinjah in kletih se je potres le malo poznal, v nadstropjih pa zelo močno. Smer se ni mogla prav spoznati.

Kongres slovenskih strokovnih organizacij je bil seveda našim klerikalcem zelo neljub in nedobrodošel. Dasi se je koj pri otvoritvi naglašalo in povdarjalo, da kongres ni strankarska stvar, je klerikalce to vse zelo zbudilo. Zakaj? Ker so klerikalci zelo v skrbeh za svoje »Kurpfuscherie«, ki jih uganjajo po Slovenskem. Marsikdo, bo v bodoče moral spoznati, da klerikalci s svojim diletantizmom nimajo resnega namena, koristiti socialnemu nedostatku v našem narodu, marveč, da jim gre edinole, pridobiti si potrebnih glasov za volitve itd. Ker vedo, da je bilo to zborovanje predhodnik velikega narodno socialnega dela, piše zadnja »Straža«, da je bilo izvajanje štajerskega govornika, urednika Lešničarja, plitvo; pač za to, ker je govornik dejal, da pri nas na Štajerskem, treba s takim delom stoprav šele — pričeti. Nič ni dejal neresničnega. Trditve, da treba pri nas z naporom vseh sil še le pričeti z vsem tem, moramo le kot resnično a tudi dobrodošlo z obema rokama podčrtati. Kaj imamo do danes pri nas? Par šibkih trgovskih in obrtnih društev, par klubov, in to je vse. Manjka pa enega: velike ideje skupnega dela in skupnih stremeljenj za velikim ciljem. Ne po številu članstva, po enotnem delu smo do danes štajerski Slovenci šibki. Da pa bi bilo izvajanje štajerskega g. govornika letelo le po — liberalcih?! Ne, gospoda! Le pogledite na Vaše organizacije, na J. S. Z.! Kaj niste vse obetali, a kaj ste storili za socialni pobjesek? Par viničarjev ste hoteli naščuvati v štrajke itd., hoteli ste jih pahniti v bedo, njih delodajalcem — Vašim volilcem — pa ste hoteli pripraviti gmotno škodo! In

to, da bi naj morda bilo »socialno« delo? — Da, pri nas smo še skrajno do konca daleč nazaj in pričeti moramo skoro docela skrajno. Priznanja pa so tudi znamenja, predhodna, sledečemu preokretu. In zato pozdravljamo naznanjeno bodoče delo...!

Maribor. (Pogreb učitelja Horvata.) Kot smo že poročali, je po dolgi, mučni bolezni izdihnil v soboto, 17. t. m., učitelj Fran Horvat. Udeležba pri pogrebu blagega pokojnika je pokazala, kako priljubljen da je bil. Kljub neugodnemu času, se je kmalu zbral zbor pevcev, ki je pokojnemu zapel zadnjo pesem — žalostinko. Pevci — nepozabnemu tovarišu in prijatelju pevcu! Bila mu zemljica lahka!

Maribor. (Vsenemški izgredi.) Kot vsako leto, smo imeli tudi minolo nedeljo zvečer vojaški mirozov povodom cesarjevega rojstva. Človek bi pričakoval, da bo vsaj tak svečan trenutek prisilil naše renegate, popustiti od svojih vsenemških težej. A ne! Nas pač o vsaki priliki dolže in denuncirajo, da smo veleizdajalci, seveda, ker sodijo po samih sebi. Tako je bilo tudi tokrat. Naravnost v obraz bijoč dnevu, so se šopirile skoro samo — frankfurterice; cesarske barve komaj na oficijelnih hišah. A glejte! Pred hišo nekega visokega vojaškega dostojanstvenika, je začela nemürska druhal, ko mu je godba preredila podkornico, mozeg pretresujoče — žvižgati! In pri tem je policaj izginil... Na nemški studenški šoli sta bili dve frankfurterici, cesarske zastave pa nikjer! Gospodje so pač enkrat pozabili na cesarsko zastavo — če jo sploh imajo. Vse te kozlarije podpira naš pl. glavar z nečuvno pasivnostjo. Le počakajte, kadar nam boste zopet očitali gorajšnje. Prijeli se bomo Vas in Vaših grehov in Vam zabelili, da Vam bo smrdelo kot še nikoli nobena stvar...!

Hum pri Ormožu. Ptujski »Štajerca« hvali v svoji zadnji številki loperčki fajerber, ki si je boja pridobil zasluge pri gašenju Mastenove hiše na Humu. Resnici na ljubo bodi povedano, da načelnik te požarne brambe, ko je pri Mastenu gorelo, niti v bližini ognja ni bil, ampak je z večimi odborniki — požarniki ta ogenj le od daleč opazoval.

Sv. Francišek Ks. 15. t. m. se je ustanovila podružnica C. M. D. za Ksaverij - Ljubno. Udeležba sama je pokazala, kako potrebna je bila ustanovitve, saj so na ustanovni občini zbor prihiteli prijatelji šolske družbe od blizu in daleč. Seveda, našim klerikalcem po njih znani maniri to ni prišlo in za to napada sedaj naš »gospod« vse vprek: krčmarja Fišlerja, ker je dal na razpolago svoje prostore, oba ključarja iz Radmirja itd. Po naravnost falotski maniri pa se ščeva proti C. M. D., ki jo primerja klerikalni posvečenec z belcebubom, samo zato, da agitira za »Boga« t. pr. za »Stražo«. Lahko bi bilo pisati proti jakemu fakinstvu v duhovni obleki, vendar svetujemo samo eno: g. Fišler naj toži zaradi groznje bojkota, oba ključarja pa zaradi častikraje. Eno pa še povemo črnemu farizeju: da bo še marsikakšno zborovanje sledilo temu prvemu in če si on potem tudi od jezuitske nevoščljivosti pogriže — ušesa »Straža« pa je zopet enkrat pokazala vso svojo »katoliško« nagoto. No, le počakajte! Vseh dni še vedno ni bil konec in tudi Vam jo bomo zabelili, da si zapomnite!

Celje. (Oechsove poverebe.) Z Oechsovimi poverbami pri celjski okr. bolniški blagajni, smo se bavili tudi mi že večkrat. Letos imajo

Nemci res prav posebno smoto s svojimi »stebrij, Revizija pri bolniški blagajni bo trpela še 14 dni do trl tedne. Dognano je danes, da je Oechs vse denarne globe obdržal za se. Naši Nemci so do sedaj molčali, sedaj pa morajo tudi oni s stvarjo na dan, dasi si ne upajo povedati vsote, ki pride v poštev. Lni pravijo, da gre za 18.000 K, drugi pa, da za več kot 30.000 K.

Dnevni pregled.

Nesebičnost grofa Berchtolda.

Ob odstopu grofa Berchtolda se bodo zbirali razni spomini iz časa njegovega delovanja in se bodo pisale ocene o njegovih diplomatičnih zmoglostih. V zadnjem času smo slišali že marsikatero mnenje. Skušalo se je grofa Berchtolda opravičevati in morebiti bo pozna zgodovina priznala njegove zasluge za avstrijske narode in bo pokazala, da so bili drugi več krivi nego on sam. Danes so nam dogodki še preblizu in nimamo prilike, da bi ogledali ozadje. Pravilo pa, da tudi pri diplomatih igrajo njih osebne lastnosti važno vlogo, da torej niso mrtvi stroji. Grof Berchtold je osebno prav dober in prijazen mož. Svojo nesebičnost je pokazal že v mladih letih. Njegovi prijatelji, ki so z njim skupaj študirali, pripovedujejo razne dogodke iz njegovega študentovskega življenja. Bil je prav dober tovariš. Rad je krogel s prijatelji po Dunaju in je ljubil veselo družbo. Svojim prijateljem je vedno pokazal svoje zlato srce: ako so n. pr. v družbi imeli kake punce, je mladi grof Berchtold te vedno prepustil svojim prijateljem. S tem ni rečeno, da mu ni ta ali ona ugajala in da ni imel nikakega poželjenja — ampak njegova nesebičnost je bila tako velika, da je prepustil zabavo in posest drugim. Tako so tovariši odpeljali vsak svojo družico domov — grof Berchtold pa je šel sam spat. Ta lepa lastnost — nesebičnost, je torej grofu prirojena. Nekdaj je bil nesebičen glede žensk — zdaj je glede dežel. V takih slučajih je pri moških nesebičnost prav tako redka, kakor pri diplomatih. Pri presojanju Berchtoldove politike bo treba torej to izredno lastnost našega zunanega ministra upoštevati, če bomo hoteli njegovo politiko popolnoma razumeti.

Pa res ni lepo storiti deželni predsednik baron Schwarz, da je pustil pred vratmi tako dolgo čakati deputacijo, ki mu je prišla tolmačiti vdanostna čustva prebivalstva povodom cesarjevega rojstnega dne. Toda baron je že vedel, kaj dela, vedel je, da se deputacija ne ohladi, pa če bi celj dan stala in čakala magari na ledenih tleh.

O naši narodni zavesti. Pogosto poročate o zapostavljanju slovensčine, in o prednosti nemščine v krogih našega ozemlja. Res v tisočerihi slučajih se tako godi in nam je žalostna priča tega, kako strupeno vpliva to janičarijenje na našo usodo in našo bodočnost. Vsi to že opazujemo in vemo, — no, prošlo nam je že v krl in ne čudimo, se več takemu poniževanju samega sebe. Kako pa tudi naj zamerimo nižjim slojem, raznim revnim služkinjam, ki se bore za vsakdanji kruh, če v tem obziru greši tista, v raznih šolah in samostanih vzgojena narodna inteligenca, katere dokaj rada pozabi na ponos in lastni jaz, le da se v družbi tega ali onega drugorodca pokaže »olikana«, s tem da razume ta ali oni jezik. To je naša

predsmrtna pesem lastnega pogina, mi gremo še — naprej! Od neštetihi dokazov tega, — čujte enega! V Sežani, v tej metropoli na Krasu, smo imeli priliko poslušati vito nežno, a vsemu srčstvi mode olibšano gospodično, ponasati se in govoriti — nemško z lastno natejajo, Slovenko iz ugledne rodbine. Čudili smo se temu posebno, ko smo zvedeli, da sta to hčerka in žena znanega, goriškega rodoljuba, ki ima dokaj lepo donečih naslovov, časti in dohodkov, seveda, od slovenske strani. Toraj, v javnem življenju hočejo igrati vodilno vlogo, delovati v blagor ljudsta, v lastni hiši pa odgajajo — renegatstvo. Kako se to vjema? Ali je to lepo, plemenito in hvaležno delo inteligenta?! In takovim ljudem, kateri že natezajo nam okoli vratu vrženo vrv, mi zaupamo, pojemo slavo narodnih junakov in voditeljev, v našo lastno škodo in pogin. Žalostno — ali, ne žalujmo, ampak: opazujmo, poslušajmo, sodimo in osvobodimo se iz kreppljev takovih prijateljev naroda.

Nemška kultura na Triglavu. Pripoveduje se, da je prišlo zadnji čas kakih 11 nemških turistov na Triglav. Prišli so od Mar. Terezije kočje. Znano je, da je na vrhu Triglavu v Aljaževem stolpu knjiga in štampilja, kamor se turisti vpisujejo. Vsak pošten turist pusti take stvari pri miru, ker se da le na ta način izvedeti, koliko turistov je prišlo na vrh oziroma turisti si morejo na vrhu štampiljati svoje razglednice. Povsod po svetu vlada med turisti solidarnost in nikjer ne bo pošten turist uničeval domačih naprav, ki služijo vsem turistom. Edino na našem Triglavu so si dovolili nemški banditi, da so zapisno knjigo vrgli iz Aljaževskega stolpa in — štampilja je izginila. — Svabski privranci torej ne znajo na slovenskih tleh drugčega nego kazati svoje daljno sorodstvo z Vandali. Tako pakažo bi bilo pač treba pometati z vrha Triglava. Na naših slovenskih gorah se nudi vsakemu turistu toliko gostoljubnosti, da bi nemški kričači na njih lahko pustili vsaj našo lastnino — pri miru.

Rogaška Slatina. V nedeljo zvečer (17. t. m.) je imelo tukajšnje zdravilišče jako praznično lice, tu in tam so se prikazovale iz oken zastave, seveda ne slovenske, — kaj takega tu ni mogoče, ker smo v švabskem gnezdu — ampak deželne in državne. In po hišah so plakati oznanjali, da bo zvečer takozvan »Kaiserfest!« Pa res — zaigrati so, začela se je baklada, ki jo je priredilo gasilno društvo, seveda tudi nemško! In potem umetalni ogenj, tam v ozadju na »Kaiserbadu« so se lesketale razsvetljene črke F. J. I., po zraku pa je čudno šumelo od pokanja raket. Kaj hočeš, saj Svabščina mora pokazati patriotizem, četudi na nedostojen način! Morda bi koga zanimalo tudi to, da je bila istočasno takozvana »Confettischlacht«, v kateri so si obmetavali moški in ženske s papirjem, ranjen ni bil nobeden, morda kakšna Madžarka ali Svabkinja v stee! Kaj ne, imenitno? Baklada, ogenj, bombardiranje s papirčki itd. v proslavo! Dobro tako! In ljudstvo je gledalo — pa najbrž ni razumelo, kaj vse to pomeni, saj so vse povedali v blaženi svabščini!

Iz Tolmina. Na predvečer cesarjevega rojstnega dne priredilo je tukajšnja podružnica »Rudečega križa« v proslavo veselico s plesom. Točno ob 8. uri zvečer bila je baklada in mizovoz z vojaško godbo po razsvetljenem našem slovenskem trgu. Takoj po bakladi ob šviganju

Prostosl. Kretanovemu

(Ob vstopu v 70. leto dne 1. avgusta 1913.)

Na vrh si šel Parnaške naše gore, pel v prsih glas Ti čist je kakor bron pomočil si pero v valove »Zore« — razglašal slavo Ti »Ljubljanski Zvon«; z egido, borec stopil si na jasno plan, z močjo pomeril se, ki vzbujajo »Slovan«.

Ti naših Muz budil si svečenike — umetnike v svetišče klical vse; njih duše si objel nam v pestre slike, v tem svoje si odgnil nam srce: v viharju, v borbi, mož si vedno smelo stal, vodnica - zvezda Tvoja: vzvišen ideal!

Vsi naši dnevniki — slovenski listi bogati Tvoj nam dvigajo zaklad, o Tvoji govore ljubezni čisti in o zvestobi, trdni kakor grad: Zvestobe in ljubezni bujne te sijaj naj v slavo domovini sveti vekomaj!

Čprav Ti že je osivela glava — srce še mlado je in duh — junak! nad glavo Tvojo svetla zvezda plava, ki mrazem siv je te zakril oblak:

Lepota večna — zvezde tajnostni izvor, k popolnosti človeštva dviga nas navzgor!

Zdaj v težka Tvoja slavno-stara leta Ti kličem: Bog s Teboj, pa duha brat! naj roka božja dnj Ti venec spleta, za dnevom naj večer Ti dahne zlat; pod vzglavje v noč nastelje Ti vonjivih rož — Bog živi Te, glasnik resnice, dela mož!

V Podragi, v dan Sv. Ignacija (31. 7.) 1913.

Fran Žgur.

LAZAR LAZAREVIČ:

Svaba.

Poslovenil Niko Modrilov.

Jezdil sem z nekim pandurom. Bil je vroč poleten dan, zaradi katerega bi se lahko kregali z onim možem, ki je preteklo zimo trdil, da mu je ljubše najbolj vroče poletje, nego najmilejša zima. Sonce je sijalo kakor bi hotelo vse pokončati. Drevesa s posušenimi listi so bila kakor bolnik, ki hreneni po požirku vode. Živina je ostajala žalostno v senci posameznih dreves. Noben otič ni

zletel čez polje, in v naravi je bilo kakor bi vse izumrlo.

V glavi, v možganih velika praznina, puščava — Sahara! Bil sem nekako len in težak in komaj sem mogel dihati. Mislim sem že, da ne pridem več živ v vas.

Ker sem pa vendar prišel tja, sem hotel dati takoj duška onemu teku, ki se ga čuti preden se da z žlico soli in popra v juho. Mislim sem pa tudi na svoje opravke, da ne pozabim nanje in zato sem se tudi potrudil, da sem ukrenil vse potrebno: veselil sem se pri tem na mir in spanje, ki ga bodem živil na hladnem. Kdor še ni trpel ves dan žeje in potem prenočil pod gostoljubno streho, ta ne ve, kaj je užitek. Nisem pa slutil, da ne bom zatislil vso noč oči.

Toda prišlo je tako. Vinotoč je bila nizka, razpadajoča in umgzana kočja s sobo za gospodo, zelo podobno krsti, v kateri je dišalo vsepovsod po ribah in žganju.

Lahko si torej predstavljate, s kakim veseljem sem se dal prositi od Ugričica, da naj pri njem prenočim. Sprejel me je zelo dobro. Istega dne se je tudi vrnil njegov sin, kot doslužen vojak. Najbolj me je razveselil pogled, na Ugričičevo hčerko, mlado in lepo, polno življenja. Lahkonoga je tekala se z mimi in pri vsakem ko-

raku so se tresnila njena bujna prsa in polni udi.

Večerjali smo zunaj pod orehovim drevesom. Stregla nam je ves večer, ne da bi spregovorila kako besedo. Spremila me je v hišo; na sredi te sta bili dve mali sobi, izmed katerih je bila ena pripravljena za me. V tej je stala lesena postelja, na kateri je bilo sveže seno pokrito z dvema platnenima rjuhama in eno blazino. Ob postelji je stala miza s klopjo. Na steni je visel jatagan in dve pištoli. To je bilo vse.

Nikakor se nisem mogel privaditi srbskemu običaju, da bi mi sezvala blatne črevlje mlado dekle; zato ji tega nisem dovolil in sem poklical pandura.

Ona je gledala na moje črevlje, jaz pa na njo. Ali naj jo povabim, da prisede? — Gotovo tega ne bi hotela storiti. Torej naj začnem pogovor?

»Ali si večerjala, Stana?« Slišal sem, da ji je ime Stana.
»Se ne.«
»In zakaj ne?«
»Sem...!«
»Ali moraš večerjati vedno tako pozno?«
»Da.«
»In zakaj?«
»Zaradi dela.«
»Moraš nesti jed in prvo starišem?«
»Seveda.«

»In potem ješ šele ti?«

»Da.«
»Ampak veš pri nas v mestu jedo z nami vsi prebivalci hiše.«
»Pokrila si je obraz z rokama, se obrnila v stran in se zasmejala.
»Pri nas je boljje, ali ne?«
»Skomiznila je z rokama.
»Priženi se kam v mesto.«

Povesila je roki in prišla je konec jopiča in pomigala z njim, kakor bi hotela kaj zanikati. Obrnila se je popolnoma od mene in dejala: »Si li hočeš okopati noge?«

»Kaj noge? Pojdi vendar že večerjat!«

»Z bogom.« je dejala in odšla. Velel sem pandurju, naj gre spat. Samokres sem obesil na konec postelje, odprl okno in se vlegel na posteljo. Kako dobro mi je to delo!

Skoki okno je zapihljah lahen vetrč in po sobi je prijetno zadišalo po senu. Slišal sem, kako je konj zvečnil seno in večkrat zasopel. Striček je črčal — vse drugo je spalo. Le jaz nisem mogel zaspati.

Razni spomini so me preganjali, ne ravno neprijetni mi z veseljem sem se jim vdajal. Tako dobro mi je delo, da mi je stala podoba Stane vedno pred očmi. Na ufej ravno ni bilo nič romantičnega, teja razostilo me je to zdravje, ta moč, to cvetoče življenje!...

raket in umetelnih ognjev, vršila se je angazirana vojaška nočna vaja na Kričah z razsvetljenim velikanskim cesarskim grbom s krono, pod kojim je v daljavi sviral vojaška godba cesarsko himno s trikratnim »Ejlen« klici vsega vojaštva. Za tem sledilo je srečanje in ples na slavnostnem prostoru, kateri je bil okrašen z zelenjem, slavoloki, lampijoni, narodnimi in drugimi zastavami. Pozabiti ne smemo, dasobiljavni preditelj vsega večera tukajšnji vojaški krogi, ki so med drugimi zastavami razobesili tudi našo trobojnico. Donnerwetter — da ne pozabim gospod urednik, veste li, mislim sem, da sem v Rajhu! Ne govorimo o tujcih — ali nekateri Tolminke — te so že take, da jim bo treba naročiti Dežmanove grablje. Kaj pa kako je to nobel, če se nemškutari med seboj. In zakaj so bile družinske vstopnice nemške? — To je gotovo krivda posameznika — in ne prirediteljev, kateri so pokazali, da nas uvažejejo. — O »dami z belinčkom« — in kar je ž njo v zvezi — prihodnji!

Iz Škofje Loke. Že delj časa vladajo na našem koru farne cerkve zelo škandalozne razmere. Ni je nedelje, da bi pevke med pridigo ne govorile in sicer tako glasno, da se ljudje že kar zgražajo. Posebno neka pevka se do skrajnosti nespozdobno vede. Vedno sili v organista, da klopeta z njim celo pridigo. Ljudje ki jo opazujejo, so že uganili, da vlada med njima preveč iskreno prijateljstvo. Temu dokaz so tudi pogosti obiski. Pa naj si bo že kakor hoče, nas to ne briga: čudno se nam pa vendar zdi, da župnik ima za to zadrževanje zaprte oči, ko drugo stvar vsako vidi, posebno na naših pristaših.

K poglavju o britnih glavah pri cenilni komisiji za dohodninski davek v Novem mestu. Kako znajo britne glave soditi o družinskih razmerah podajamo tu še en slučaj: Ob Krki pri St. Petru stojita dva mlina, prvi dela s petimi kamni, drugi s tremi. V prvem delu gospodar sam in skrbi za ženo in enega otroka; v drugem je najemnik, ki mora plačevati visoko najemnino in skrbeti za ženo in kopicjo otrok. Prvi ima predpisane obrtno-dohodninske davke 24 K — drugi pa 38 K. Torej primerjajte in povejte, kje je pravica.

Zblaznela je žena Franceta Trkaja iz Harinje vasi pri St. Petru. Dobili so jo v torek popoldne, ko je na šentjernejskem polju popolnoma naga kopala krompir. Prepeljali so jo k županu in jo bodo morali poslati v blaznico. Pravijo, da je vzrok blaznosti beda in — špirit.

S kolom po glavi. Dne 16. avgusta je napadlo več domačih fantov iz Zbilj zidarskega pomočnika Jožeta Skodlarja in ga s kolom po glavi in po životu. Vodja teh bojevitih fantov je bil zloglasni prepeč France Zerovnik iz Zbilj.

Nesreča pri mlatilnem stroju. Te dni je šla Marijana Svoljšak, žena posestnika in trgovca Svoljšaka iz Binklja pri Škofji Loki pogledat k sosedovim, kako mlatijo z mlatilnim strojem. Po neprevidnosti je prišla preblizu stroja, ki je ubogo ženo zgrabil za krilo in ji dvakrat zlomil desno roko. Svoljšakova je dobila znatne poškodbe na nogi. Odpeljali so jo morali v deželno bolnico v Ljubljano.

Ogenj. Kakor se iz Postolne poroča, je nastal pred nekaj dnevi v hiši posestnika Josipa Valentića v Ilirski Bistrici ogenj, ki je uničil vso slamo, ki je bila spravljena na podstrešju z vso opravo vred. Skupna škoda znaša 9000 K, ki pa je menda krita z zavarovalnico.

Polagoma se postajajo slike zmešane in nerazločne. — Na tilniku me je prijetno zasrbelo, obrnil sem se in videl sem Stano, ki je držala v roki snopčič pšenice. V tem trenutku pa mi je šlo kolo čez noge. Prestrašen se mase zgani, udaril z glavo ob posteljo in s spanjem je bilo pri kraju.

Sveče nisem hotel prižgati, ker je bilo po mojem mnenju šele okrog polnoči. Kar sem zaslišal nek šum. Skozil špranjo v vratih se je dalo zazpaziti, da gori v kuhinji še na ognjišču.

Šum je prihajal vedno razločnejši. Prvo, kar sem slišal, je bilo: »Ta tukaj spi trdno!«

Glas je bil moški. Nato mi je odgovoril ženski: »Čisto gotovo!«

Pri moji veri, bila je ona — Stana.

Premišljeval sem nekaj časa, ali naj vstanem in sedem k njima. Že sem hotel odpreti, ko sem se spomnil, da bi jima bil lahko na poti.

»Tako, vidiš, sestra, sem hodil in se mučil po svetu. In sedaj sem vsega prost, doslužil sem tudi svoja vojaška leta. In sedaj mi preostaja samo še nekaj, da se — da se v imenu božjem oženim... Jaz...«

(Konec jutri.)

Toča. Pretekli petek popoldne se je vsula nad vinograde Rihpovec, Zvale, Brežovšca v trebenjskem okraju in nad Poljansko dolino toča, ki je napravila veliko škodo trti in žitu na polju.

Strelna. Dne 16. t. m. popoldne se je zbrala nad okolico Žužemberka nevihta, katero so spremljali mnogoštevilni bliski. Pri tem je treščilo v pod posestnice Franciške Rutar iz Velikega Globokega pri Ambrusu. Strelna je pod zažgala in ogenj ga je vpepelil. Rutarjeva, ki se nahaja v Ameriki ima škode 1400 K, zavarovalnina pa znaša samo 600 K.

Nesreča v gorah. Ponesrečil je te dni v gorah inženir in strokovni učitelj Mittermann iz Beljaka, navdušen in previden turist, in sicer na Seli. Bil je takoj mrtev.

Samomor vojak. Na vojaških vajah v okolici celovški se je ustrelil te dni z vojaško puško neki pešec 14. komp. 17. pešpolka. Bil je na mestu mrtev. Ime samomorilca še ni znano in tudi ni še znan vzrok samomora.

Poneverjenje v Opatiji. Kakor se iz Opatije poroča, je dne 20. t. m. poneveril občinski urednik Franc Pollak 2000 K in pobegnil. Izdali so za njim tiralo.

Umor na izprehodu. V Lipiku na Hrvaškem je dne 19. t. m. streljal 25letni Karol Metič, sin hranilničnega ravnatelja na ženo tamošnjega lekarnarja Žiga, ko je bila na izprehodu. Žena je bila takoj mrtva. Vzrok so družinski prepri.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Konec ruskega kneza v samostanu. Petrograjsko družbo je v preteklih dneh vznemiril tragičen dogodek, ki se je odigral v trinidadskem samostanu, kjer živi že mnogo let bivši prijatelj kneza Krapotkina, bivši gardni častnik knez Namurov. ki je spremenil svoje prepričanje in postal menih. Pretekli torek so našli kneza Namurova v njegovi celici umirajočega. Menih je bil bolan 14 dni in ostali menihi so nanj — pozabili. S tega slučaja se jasno vidi, da imajo v ruskih samostanih v evidenci samo zdrave menihe. Ko ti obolijo, preneha popolnoma ljubezen do bližnjega. Slučaj se je naznanil višjemu prokuratoriju sinoda.

Nečloveška mati. V mali vasi blizu Lyonsa na Francoskem je udrla te dni policija v stanovanje neke žene, ki so jo bili ovadili njeni sosedje. Sosedje so se namreč prepričali, da žena svojo štirinajstletno hčerko neusmiljeno muči. Ko so prišli policaji v stanovanje, je dejala žena, da je njena hči pri sodnikih v Parizu. — Vkljub tej izjavi so izvedli hišno preskavo in 14 letno dekle so res našli v prav dobro skriti luknji podstrešja. Ko so vlomili vrata, so dobili do kosti sluhšane dekleta, oblečeno je bilo v cunje. Dekle je pred časom podedovalo po oddaljenem sorodniku večjo svoto denarja, kijeje opravljala sodišče kot njen varuh. Mati se je polakomnila dedščine in je pričela hčerko na vse mogoče načine mučiti, le da bi prej prišla do denarja. V podstrešni luknji je imela dekleta zaprtega že nad leto dni. Za hrano ji je dajala sirova mati le zelišča. Pa mučila jo je tudi še drugače. Polnoči jo je večkrat zbudila, položila na desko in ji začela prigovarjati, da je že umrla. Pokrila jo je z rjuho in prižgala okolo nje sveče. Nečloveško mater so seveda takoj aretirali, hčerko so odpeljali v bolnišnico.

Ljubljana.

Vtis, ki ga je napravila Ljubljana na tržaške izletnike, se prav lepo zrcali v neki notici včerajšnje »Eдинosti«. Notica je obenem odgovor za nepotrebno vprašanje »Slovenca«, ki se je prav strankarsko obregnil ob tržaški poset. »Eдинosti« piše: **Kedaj se Ljubljanci izpametujejo,** da bodo sprejemali svoje obmejne brate tako, kakor je narodovo središče dolžno sprejemati svoje branitelje na periferiji? To vprašanje mi je prišlo na um, ko sem čital tozadevne rekriminacije v »Dnevnu«, a v »Slovencu« vprašanje: **Kedaj se bodo neki Tržačani odvadili hoditi s posebnimi vlaki v posete k ljubljanskim liberalcem?** »Slovenca« in vsem onim, ki se jih tiče, odgovorjamo mi Tržačani, da ne hodimo v Ljubljano v posete ne k liberalcem in ne k klerikalcem. Mi obiskujemo Ljubljano le zato, ker je to naše narodno središče, kjer želimo dobiti bodrila, vzpodbuje, vedrila in, ako že hočete, tudi zabave. Naravno je, da obiskujemo brate, a naravno ni, da nas ti bratje nekako pomilovalno gledajo in da občutijo za nas le navadno radovednost — kakor za kake afrikanse redkosti! Naše mase zahajajo rade v Ljubljano v nadi, da najdejo tam toplih src bratskega sprejema in bodrila za nadaljne boje, a žal da se ti naši dobri Tržačani skoro redno — vračajo

precej razočarani!!! Zetja »Slovenca« pa se utegne res izpolniti, ker je našim tržaškim masam vendar že malo preveč tistega bratskega — indiferentizma! — Več izletnikov. — Morda je še kakšen človek v Ljubljani, ki ga je sram in na tega utegnejo te vrstice vzgojevalno vplivati.

Za kat. shod. Izjava nar. napredne stranke je dala ljubljanskemu prebivalstvu navodila za bližnji katoliški shod. Besedo »preziral« so klerikalci po svoje razlagali in so se nekoliko repenčili. Beseda je prava, naj se razlaga tako ali tako. Ne sme se pozabiti, kaj se pri nas godi pod firmo »katolicizma«. S tem je stvar v redu in Ljubljanci se bodo potem ravnali. Ako bo lepo vreme, pojdejo na izlete, ako ne — ostanajo doma. Škoda pa je — in značilno za nas — da se na to nedeljo ne skliče kako napredno zborovanje, ki bi bilo gotovo zelo dobro obiskano, enako lepo bi uspela kaka narodna veselica. Dobro bi bilo, da bi se za ta dan razglasilo pobiranje za narodne namene. Vsem meščanom pa toplo priporočamo, da domačim in tujim gostom, ako pridejo z njimi v dotik, pojasne, kdo so slovenski klerikalci in kakšne so njih zasluge za slov. narod.

Cirkus pride. Pred leti je obiskal belo Ljubljano sloviti cirkus Barnum in Bailey. Vsem bralcem bode še dobro v spominu ta cirkus, njegova velikanska reklama in nazadnje velikanski dohodek, katerega je imelo to podjetje. Razlika med tedanjim in sedanjim cirkusom, bode pa samo ta: da takrat je bil en sam ravnatelj, ter se je pobirala samo ena vstopnina k predstavam. Sedaj bodeta pa dva ravnatelja in se bode pobirala vstopnina pri vsaki predstavi. Ta cirkus bode prve vrste, zelo interesanten in posebno podčljiv za naše dobro verno ljudstvo. Prvi cirkusov direktor bode na njem pojasnil ljudstvu, na kak način se najbolj hitro in brez truda obogati, kaj se lahko postane od revnega študenta v kratkem času milijonar, potem ekscelencija in nazadnje še mogoče, kak novopečeni baron. Drugi cirkus-direktor bode pa razlagal ljudstvu o ljubezni do bližnjega, potem kako se najlaže najde in vzdigne še bolj skriti zaklad na kmetih in h koncu pa o najnovejši metodi, kako stvarjati žive svetnike. V tem cirkusu bode videti ljudi celega sveta. Pri predstavah bodo naslednje vstopine: Na dvorišču domobranske vojašnice 1 K, na Kongresnem trgu 1 K, v Nunski cerkvi 2 K, Brez vstopnic se ne bode smel nobeden približati predstavam, tudi od daleč ne, zato so že preskrbljene piket-haube in kakor se čuje tudi vojaštvo. V tem cirkusu deluje tudi zelo zvit klovn! Ta klovn bode potem pred vsako predstavo, jahajoč na mezu po mestu z neko fanfaro klical skupaj ljudi v ta cirkus. Zatoraj sedaj pa je vkup, vboga gmajna, vsak udeleženec tega cirkusa, dobi 100 let popoln odpustek in mnogi med njimi, bodo tudi deležni drugih darov.

Smreke za klerikalni shod. Za svoj shod so začeli klerikalci berati sedaj okrog kmetov tudi smreke za mlaje, katere naj jim ljudstvo podari, ter jih bodo pozneje že v denar sprajili. Ker pa predobro vemo, kako se ob takih prilikah mlajj sekajo, bo treba pozornosti. Klerikalci ne bodo vprašali, od kod in čegave da so smreke? Samo da se jih da in pripelje brezplačno! Magari tudi, če so iz javnih gozdov, kaj se oni nadalje zanimajo za to. Prav lahko se torej zgodi, da bi se hotel kak preveč goreč klerikalci na račun svojega sosedu s tem darežljivega skazati, da bi v njegovem gozdu smreke posekal, ter jih ljubljanskim klerikalcem daroval. Kmetje v okolici naj toraj dobro pazijo, kje da se bodo iste posekale.

Smola — ali resnica. Včerajšnji »Slovenec« je prinesel prilogo, ki obsega program kat. shoda in kazipot po Ljubljani. Nad to prilogo pa je slika Ljubljane in usoda je hotela, da je slika tako črna, da popolnoma jasno govori, kakšna bo Ljubljana ob dneh katoliškega shoda. Nad celo Ljubljano leži tema — le gorski vrhovi se nekoliko svetijo. Tudi grbi in Slovenka v narodni noši so — črni. Morebiti bodo udeležniki po tem spoznali — kakšna je »bela Ljubljana«.

Hoj, Ljubljanci! Danes mi je pripovedoval tovariš, ki potuje skozi Ljubljano, kjer že dalje časa ni bil, naravnost neverjetno stvar. Kot arhitekta ga je zanimalo videti Jakopičev paviljon. Hodi, hodi po ljubljanskih ulicah in vprašuje občinstvo in vse kar je na ulicah, da bi mu povedali, kje je Jakopičev paviljon. Ali mislite, vi ljudje z dežele, da mu je kdo od ljubljanskih šetalec vedel povedati, kje je Jakopičev paviljon? Kaj še! Sploh niso vedeli, kaj misli tujec s to besedo. Najbrže so mislili, da se mu blede. — Tako, Ljubljanci danes že svojih kultur-

ni svetišči ne pozna. Poučil sem tovariša, da bi bil moral vprašati po »Fajmostru« in »Belem volku«...

Za kaj naj se porabi deželno gledališče? Odgovor: Odgovor na vaše vprašanje je precej težak, ker je gledališče taka stavba, ki jo je težko porabiti za kaj drugega, nego za predstave. Drugod prihajajo v gledaliških tudi ples — pri nas pa ni te navade. Porabiti pa bi se dala stavba prav primerno — za raganin ali skladišče. Vsled slabega gospodarstva je dežela potrubna denarja in mislim, da bi ji skladišče še največ neslo. Znano je n. pr. da v Ljubljani skladišč zelo primanjkuje. Tyrcka Stupica n. pr. je želela že vse prazne prostore, kjer jih je mogla dobiti, da je vanje spravila svoje stroje. Tako je porabila n. pr. ono hišo »Zveze slov. kolesarjev«, kjer se je včasih gojil šport in tudi oni zadnji ostanek nekdanje vojaške pekarnice, kjer je bilo svoj čas skladišče za komis. Ker vse te stavbe še ne zadostujejo, naj bi se spravili stroji tudi v gledališče — posebno, ker bi se morebiti eno ali drugo od onih dveh poslopj dalo porabiti za slov. kulturne namene.

Črtica iz »Hotel Union«. Slovenec je šel na pot, ki ga je zanesla tudi v Ljubljano. Kljub dejstvu, da je v Ljubljani, dotični popotnik ni maral pozabiti, da je Slovenec: zato je v »Hotel Union« zahteval jedila po slovensko. Z veliko težavo so ga razumeli. Poleg jedil je dobil v »Hotel« še nekaj po vrhu: natg karji so se mu smejali radi — njegove slovenske zahteve. — V ljubljanskih klerikalnih shajališčih se posmehujejo slovensčini.

Vič. »Slovenčevi dopisniki so zgubili zadnjo trohico dostojnosti ter začeli prinašati popolnoma privatne zadeve. Že to dejstvo samo na sebi se studj vsakemu poštenjaku. To jim pa še ne zadostuje: proti ljudem, katerim ne morejo ničesar očitati, si pomagajo z »oteklimi« lažmi. Kaj bi rekli viški klerikalci, če bi se mi vtkali v njih domače razmere? In gradiva dosti! Enkrat samo lahen migljaj; danes se potrjimo in se ne moramo izneveriti principu: ne dotikaj se osebnih zadev. V prihodnje pa: kar bodete posodili, to dobite povrnjeno z visokimi obrestmi!! Pri tem povračevanju ne bodemo lagali, kot nam dobro znani »Slovenčevi« dopisnik, marveč imamo dovolj resničnega gradiva. Obžalujemo, da smo k temu prisiljeni: toda kdor napada z revolverjem, tega ne moremo božati. Tudi povemo takoj: če spravimo klerikalne »zgodbe« na dan, bode še marsikak klerikalci in klerikalca imela »oteklo« glav in ne samo »nedolžna Kovačeva revica, sedemletna Jerasova hčerka«. V znamenju laži« živijo viški klerikalci in v tem znamenju se pripravljajo tudi za »katoliški« shod.

Priporočljiva firma. Mlajši lastnik nekega fotografskega podjetja v Tivolju (drevoredu) — brščas zagrižen Nemec — zmerja mitoidočče Ljubljance s Trottel - Lausbub Schwein, Ljubljanci, dajte se tam fotografirati!!

Nogometna tekma. V nedeljo popoldne se vrši na travniku pod Tivoljo nogometna tekma med I. in II. moštvoim ffr. Ker sta se obe moštvi zadnji čas pridno trenirali, obehta tekma lep užitek. Začetek ob 3. pop.

Um se je omračil znanemu pianistu Antonu Foersterju. Nahaja se sedaj v deželni bolnici.

Železni drobec mu odletel v oko. Francu Ennhuberju, kovaču v tovarni pri Keršiču v Spodnji Šiški je med delom odletel železen drobec v levo oko in ga težko poškodoval. Ennhuber je moral iskati pomoči v deželni bolnici.

V mestni klavnici se je od 3. avgusta do 10. avgusta 1913 zaklalo: 66 volov, 2 bika, 12 krav, 149 prašičev, 231 telet, 66 koštrunov, 12 kozličev. Vpeljanega mesa je bilo 379 kg. Zaklane živine se je vpeljalo 2 govedi, 4 teleta, 1 kozlič. Opmnija: 2 goved z mal. zob.

Tržne vesti. Včeraj so deželani prinesli na trg srednje veliko živil. Izredno veliko je bilo pa perutnine, katero so prinesle tudi take ženske, ki jih sicer zelo redko vidimo na trgu, kar je na dnevni kurz cen zelo vplivalo. Bilo je 271 kurnikov razne perutnine. Piščanci so bili par po 3 K, kokoši ena po 2 K 60 v, petelini po 2 K 40 v; race po 2 K 20 v; mladi golobičji po 50 v; gosi pa po 7 K. — Jajec je bilo 72 košar in so jih prodajali po 8—9 vin, komad. Domači zajci (mladiči) so bili po 30 v. Na trgu je bilo tudi v tej lovski sezoni (od 15. t. m.) 15 jerebic, katere so bile prodane po 1 K 50 vin. komad. — Poleg domačega sadja sta pripeljala dva Vipavca 149 škatel vipavskega sadja in grozdja. Grozdje je bilo kg po 80 v. — Domača drobnejša jabolka so bila dva za 2

vin., debelejša pa trije 10 vin. — Češplje so bile 4 za 2 vin., drobnejše pa po vinarju. — Majine so bile kg po 40 vin. — Solata vendija je bila komad po 8 vin., druga pa po 3—4 za 10 vin. — Zeljnatih glav je bilo na trgu štiri voze in so prodajali na debelo po 14 K 100 glav, na drobno pa glavica po 15 vin. — Krompirja je bilo 16 voz in so ga prodajali na debelo 100 kg za 6 K, na drobno pa 16 komadov za 10 vin. — Pese je bilo 8 komadov za 10 vin., drobnejšega korenja se je dobilo 5 za 2 vin.

Umli so: Gabrijela Kremžar, žena vpkol. nadupravitelja deželnih dobrodelnih zavodov, 70 let. — Anton Štrukelj, prisilne delavnice nadpaznik v pok., 77 let. — Franc Pogačar, zas. uradnik, 63 let. — Marija Toni, mesarica, 46 let. — Iv. Krmelj, tovar. delavec, 38 let.

Loterijske številke. Brno: 76, 25, 56, 87, 15. Gradec: 80, 64, 45, 9, 41.

Trst.

DOBER ODGOVOR.

Družba štirih oseb, uglednih Slovencev, vračala se je v nedeljo na večer, z izleta z državno železnico s postaje Dutovlje - Skopo proti Trstu.

V Repentabru pa vstopi neka italijanska družba v kupe; slučaj je nanesel, da ravno v voz, kjer so se nahajali prvi. Slednji (bilo jih je 2krat toliko kot Slovencev), bili so kaj veseli in ko so iskali sedežev, našli so ravno na Slovence, od katerih so zahtevali — predznost — naj se jim umaknejo, čeravno so jim dopovedali, da je prostor zaseden.

In pomislite, kaj se je zgodilo — pevati so začeli »Patria Rossetti«, — seveda iz same jeze do naših ljudi.

Ali vendar ni jim zadostovalo to izzivanje — videli so namreč, da se Slovenci ne zmenijo — začeli so jih psovati s »selavi, porchi« itd., seveda je sedaj minilo našim izletnikom potrpljenje in odgovorili so jim; ali bolje — da bi jim ne bili — najgrše psovke, katere si more pač človek misliti, so letete na naše potrpljive ljudi, in to še celo od elegantnih in izobraženih gospodov (dva sta bila poznana) članov dotične družbe.

In v tem položaju, ki se je nahajala slov. družba (1:2), minila je potrpežljivost enemu naših izletnikov, in v odgovor vsem dotičnim psovkam je najdrzejšemu, prav pošteno pljunil v obraz.

Zdajci pa se dvignejo vsi slednjega pristaša, češ, da tacih sredstev se poslužujemo mi Slovenci.

Naš izletnik jim je prav mirno in pošteno odgovoril:

»Scusate signori! io vivo fra gli italiani, e questo è l' esempio, il quale lo apprendo, dalla civitta italiana; poiche abbiamo delle prove, che gli italiani hanno mostrato piu volte in fal' maniera come fiorisce la cultura italiana.«

(»Oprostite gospodje! Živim med Italijani, in ta je vzgled, katerega iz italijanske civilizosti posnemam, in to še, ko imamo dokazov, ko so Italijani pokazali večkrat na ta način, kako sveta je kultura italijanstva.«)

Strelna iz neba — in pomirili so se — ker bilo jih je sram, češ, en Slovenec nam kaj takega očita; le enemu se ni pomirila vroča italijanska, boljše renegatska kri in zaletel se je proti gospodu, ali ta hitrejši, preprečil je njega nakano s tem, da je zaprl vrata dveh oddelkov, nakar mu je surovež skozi steklo dotičnih vrat, grozil s pestjo.

Tako pripeljali so se do postaje Rocof, kjer so izstopili trije izletniki, razun dotičnega gospoda. Šele sedaj so dali si vročekrvni italijani (?) duška s psovanjem napram odhajajočim.

Gospodu, ki je ostal v vozu z njimi, pa se nič ni zgodilo; le žal da ni dal ob prihodu vlaka na kolodvor, vročekrvnega italijanskega čifuta aretirati radi nevarne grožnje.

Taki so oni, ki izzivajo mirno ljudstvo slov. narodnosti; med tem ko vedo centi in še celo vživajo krasoto naših lepih slovenskih pokrajin.

Po atentatu.

Iz življenja atentatorja.

Preiskava je dognala sledeče: Stjepan Dojčić je rojen 30. avgusta 1890. v Ludbregu. V Zagrebu se je izučil pri Josipu Wenderju sobnega slikarstva in postal že s 16 letom pomočnik. Leta 1909. je odšel v Ameriko, kjer je bil zaposlen v veliki firmi v bližini Chicaga. Tam je bil tudi predsednik hrvatske organizacije »Napredak«. V prostem času se je bavil s čitanjem listov in knjig, ki jih je mnogo naročal iz Hrvatskeva.

Pravi se, da se je vrnil v domovino pod vtisom pisanja hrvatskih ameriških listov, ki so pisali o komisarjatu Cuvajevga načina. Vrnil se je domov že lansko leto 2. novembra. Čez nekaj dni se je odpeljal v Zagreb z namenom, da ubije tedanjega kraljevega komisarja Cuvaja. Toda ni se mu nudila prilika. Zasedoval je Cuvaja na njegovem potu v Budimpešto, a brezuspešno. Medtem je pa prevzel vodstvo poslov podban Unkelhäuser, ki ga je Dojčić smatral za ustajnega podbana in zato proti njemu tudi ni ničesar podvzel. Vrnil se je domov v Ludbreg, in potoval nato po raznih krajih Hrvatske. Že se je odločil, da se vrne v Ameriko; na Reki je pa zvedel, da je baron Skerlec imenovan za kraljevega komisarja. Takoj je prekinil svojo pot in se vrnil v Zagreb s trdnim namenom izvesti atentat na komisarja. V Zagrebu je občeval le s svojim bratom, ki je kuhar v Narodni kavarni. Stanoval je pri »Zlati kroni«.

Policija išče sokrivcev. Hoče imeti dober nos in zato jih je zavonala v — Ameriki, kjer si želi preiskave.

Atentator je zelo inteligenten in resen človek, ki se mu vidi, da je zelo mnogo čital.

Kar se notranjega razpoloženja Dojčića tiče ga je ta sam naslikal sledeče: Sem popolnoma miren, nisem nervozen in ne eksaltiran. Čin so povzročile razmere, ki so takšne, da tudi normalnega človeka silijo k dejanju.

Vtis.

Komisariju Skerlecu so od vseh strani došli telegrami, ki izražajo radost, da atentat ni imel hujših posledic. Vsi smatrajo Skerleca za aradnika, ki ima namen privedi na hrvatsko ustavne razmere. Povsod se izraža želja in upanje, da bi ne imel atentat nobenih posledic na pogajanja.

Skerleczevih misli in načrtov atentat ni spremenil. Komisar sam je izjavil, da ga je veselil, da atentat ni veljal njemu kot osebi, temveč komisarijatu.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SPOMENIK ZMAGE.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Za spomenik zmage, ki se postavi v Belgradu je belgrajska občina volirala kot prvi prispevek 10.000 dinarjev.

BANKET TUJIM ZDRAVNIKOM V BELGRADU.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Sinoči je belgrajska občina priredila banket 82 tujim zdravnikom, pri katerem je bilo tudi 50 drugih povabljenih oseb. Na banketu je bilo izgovorjenih več zdravic.

KOLERA JENJUJE.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Po uradnih podatkih jenjuje naglo kolera v Srbiji. Do pred 15 dnevi je obotelo skupno 573 oseb, od katerih jih je umrlo 129, večinoma vojakov. Vojaštvo mora izdržati pri povratku večdnevno karamteno.

NOVA SRBSKO - BOLGARSKA MEJA.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Včeraj je mešana srbsko - bolgarska komisija začela na licu mesta z delom na določanju nove srbsko-bolgarske meje.

KNEZ ARZEN.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Jutri priredijo oficirji četrtega konjeniškega polka banket knezu Arzenu, kraljevemu bratu poveljniku konjeniške divizije.

IZ SRBSKE ARMADE.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Kralj je podpisal dekret, s katerim pooblašča vojnega ministra, da lahko

sklicuje na šesttedenske vaje potrebno število rezervistov, da se vzdrži višina, določena za garnizijsko službo v starih mejah in v novih krajih Srbije.

Drugi in tretji poziv armade se odpušča popolnoma domov.

Kmalu začnejo nabori v novih krajih, razum v bregalniški diviziji, kjer se niso izvršene vse priprave, ker se nahaja ozemlje te divizije v srbskih rokah šele, odkar so Bolgari bili premagani, pravno pa šele po bukareškem miru. Ali tudi v obsegu bregalniške divizije, katere sedež bo v Štipu, se kmalu izvršijo vse priprave (ljudsko štetje itd.) in potem se tudi tam izvršijo nabori.

SOKOLSTVO V NOVIH SRBSKIH KRAJIH.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) »Srbska sokolska zveza« je sklenila, da začne še to jesen organizirati v novih krajih sokolska društva, ki jih bo podpirala tudi država, ker se zaveda velikega pomena sokolstva za narod in državo in je tudi do sedaj podpirala sokolstvo v starih mejah Srbije. Sploh se bo sokolstvu posvečala posebna pozornost v celi Srbiji.

VELIK DNEVNIK ZA NOVE SRBSKE KRAJE.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V par dneh začne izhajati v Skoplju, ki je naravno središče novih srbskih krajev, križišče železnic in cest, velik dnevnik za vse nove kraje.

PASIČ IN PUTNIK STA UTRUJENA.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) »Politika« javlja, da odide ministrski predsednik Pasič v Marijine Vre, kjer ostane tri tedne, da si odpohuje.

»Pravda« javlja, da je vojvoda Putnik lahko zbolel, ali da bolezen ne daje nobenega povoda za kako bojazen.

ANEKSIJA NOVIH SRBSKIH KRAJEV.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) »Pravda« javlja, da je vlada opustila namen, da že sedaj predloži skupščini zakonsko predlogo o aneksiji in administraciji novih krajev.

Takoj po ratifikaciji bukareške mirovne pogodbe bo proglasil aneksijo novih krajev kralj s posebnim dekretom, a tozadevna zakonska predloga se predloži narodni skupščini šele v jeseni, ker sedaj bo skupščina obdržavala samo par krajskih sej, potem bo pa odgodena do jeseni.

RATIFIKACIJA BUKAREŠKEGA MIRU.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Včeraj je kralj Peter podpisal dekret o ratifikaciji bukareškega miru. Ker je Rumunija mirovno pogodbo že ratificirala, a pričakuje se ratifikacija še te dni tudi od strani Bolgarske, Grške in Črnogore, je pričakovati, da bo mirovna pogodba najdalje do konca tega tedna, še vsestransko ratificirana in definitivno priznana.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Sinoči je odpotoval v Bukarešt poseben kurir, da izvrši izmenjavo ratificiranih mirovni pogodb.

PRIHOD SRBSKIH ČET V BELGRAD.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Srbske čete, določene za svečan prihod v Belgrad, prihajajo že dva dni na vojaško vežbališče na Banjici (5 km od Belgrada. Op.ur.) in svečan vhod v mesto se izvrši v nedeljo ob 10. uri dopoldan, ko bo ob

enem odkrit tudi spomenik Karadjordju, dedu kralja Petra in ustanovitelju srbske stalne armade.

Od vseh strani prihaja številno ljudstvo v Belgrad, da prisostvuje slavnostnemu prihodu armade v mesto.

ŽELEZNIŠKI PROMET MED SRBIJO IN BOLGARSKO.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V dveh dneh bodo končana pogajanja med ravnateljstvi srbskih in bolgarskih železnic, da se zopet uredi direktn železniški promet s Sofijo.

POŽRTOVALNOST BITOLJSKEGA PREBIVALSTVA.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Po poročilih iz Bitolja je bilo tam nabrano čez 150.000 dinarjev za srbski »Rdeči križ«. Zaključenje miru je bilo proslavljeno z velikanskim navdušenjem in v največji slogi vsega prebivalstva.

SRBSKE ČETE IZPRED VIDINA.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Srbske čete, ki so oblegale bolgarsko trdnjavo Vidin in bi jo tudi zavzele v par dneh, da ni bilo sklenjeno premirje, so začele odhajati predvčerajšnjim proti Negotinu, odkoder odidejo v Belgrad.

TRILETNA VOJNA UPRAVA V NOVIH SRBSKIH KRAJIH.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vrhovno armadno poveljstvo se v kratkem premesti iz Skoplja v Belgrad, potem pa sploh preneha obstojati kot vrhovna oblast v novih krajih.

V novih krajih ostane vojna uprava za dobo treh let in se ustanovi v Skoplju nova vojna institucija, ki prevzame upravo po vrhovnem poveljstvu. (Torej Srbija smatra, da zadostuje vojna uprava v novih krajih samo tri leta, Avstro-Ogrska je pa vojaško upravljala Bosno in Hercegovino trideset let in še danes je načelnik bosanske vlade — sarajevski korni poveljnik; in dunajsko časopisje vedno trdi, da je Srbija nazadnjaška država! Op. ur.)

SRBIJA IN ČRNAGORA.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V ministertvu zunanjih zadev so se že začela posvetovanja o ureditvi mej s Črnogoro in sploh o odnošjih med obema srbskima državama. Kmalu se sestane mešana komisija, da določita detajlno mejo.

BOLGARSKA NAJ NIČ NE ŽUGA!

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Povodom bolgarskih izjav o revanšu piše večina tukajšnjih listov, da Srbija nima ničesar več zahtevati od Bolgarske, ki ji od strani Srbije ne preti nobena nevarnost. Srbija želi v korektnih in celo v dobrih odnosih živeti z Bolgarsko in zato ne bo dala nobenega povoda za nespoznanje, ali ako bo Bolgarska poskušala Srbijo ovirati in napadati, bo Srbija že znala biti vedno pripravljena in v slučaju kake poznejše nove vojne ne bo imela Srbije nobenih ozirov od Bolgarske, kakor jih je imela sedaj.

PRED SESTANKOM SRBSKE SKUPŠTINE.

Belgrad, 20. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V Belgrad je prispelo že veliko število narodnih poslancev vseh strank, da prisostvujejo prihodu armade v Belgrad in radi konferenc, ki se bodo obdržavale radi skorajšnjega sestanka narodne skupščine, ki se pričakuje za deset dni.

RUSIJA OBETA — ENERGIČNE KORAKE.

Petrograd, 20. avgusta. »Riječ« poroča, da je ruska vlada sporočila turškemu poslaniku, da se je Rusija odločila podvzeti nekaj energičnih korakov, če bo Turčija vstrajala pri svojih namelih.

90.000 BOLGAROV.

Sofija, 20. avgusta. Po demobilizaciji bo ostalo pod orožjem še 90.000 mož, ki bodo koncentrirani na bolgarsko turški meji.

GRŠKA TURČIJI V ROKO.

Sofija, 20. avgusta. Veselite predado noto Grški, da bi do 28. t. m. ne odpoklicala svojih čet iz Tracije, da se prepreči zasedanje od strani turških čet. Grška ne bo izpolnila želje veselit.

Sofija, 20. avgusta. Grške čete zapuste Gimlidžino. Turške čete se pripravljajo, da mesto zasedejo.

TURKI OB BOLGARSKI MEJI

Sofija, 20. avgusta. 9., 10., 11. t. m. so prekoračile turške čete staro bolgarsko mejo pri Sandžaku, Constantinu in Kisilagaču; 16. t. m. je en turški oddelek prekoračil bolgarsko mejo na levem bregu Marice.

UPOR V KURDISTANU IN ARMENIJI.

Carigrad, 20. avgusta. V Kurdistanu in Armeniji je nastalo gibanje za neodvisnost. Upornike — kakor se govori — podpira Rusija.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dobra gostilna, tudi na deželi, se išče v najem. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 746-6

Spretna šivilja se takoj sprejme. Kje pove »Prva anončna pisarna«. 757-3

KORESPONDENCA.

Uradnik, dobro situiran, prost vojaščine, se želi seznaniti z gospodično. Resne ponudbe s sliko do 1. septembra pod »Jesen« na »Prvo anončno pisarno«. 758-2

Posljite naročnino, ako je še niste!

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnovite, dr. pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto . . . K 18— Četrta leta . . . K 4-50
Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1-50

V upravnistvu prejemam na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20— Četrta leta . . . K 5—
Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1-70

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „DNEVA“.

Službo išče

mlad, inteligenten mož, s par razredi srednje šole, več slovenščine, arbohrvaščine, nemščine in pisarniških poslov. Rad prevzame tudi kako drugo službo izven pisarne. Nastop 15. septembra. Blagohotne ponudbe pod »Cfrilica« na »Prvo anončno pisarno«.

Stanovanja

z dvema sobama, kuhinjo in prikljnimi se oddajajo za november termin v Spod. Šiški, Kolodvorska ulica št. 181.

Tovarna planinov Anton Pečar, Trsi

ulica Farneto št. 42.
Izdeluje po naročilu planine, ki so po svoj konstrukciji, dobrem materjalu in najnovejšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod najboljši sloves. Priporočam se slav. učitelstvu, pred. duhovščini l. dr. veleglednim krogom z naročili, kakor tudi vsako ugleševanje in popraviljanje glasbenih instrumentov.

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokušili kavo z kavinim pridačkom :Frank? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši vzretek. — Frank: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.

emp 160/25.043

Zastonj dobi panama slamnik

kdor kupi pri meni blaga v vrednosti čez K 40.—. Imam priznano ogromno zalogo kostumov, paletov, kril in bluz za dame in deklice, oblek, površnikov in klobukov za gospode in dečke, kakor tudi dežnih plaščev in pelerin po izvanredno nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavnic: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad 8,000.000 K. K 1,000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica LJUBLJANA

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi. Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršuje o v lastni delavnici.

